

Sygn. akt III U 368/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

PRZEWODNICZĄCY: SSO JANUSZ WYSZYŃSKI

PROTOKOLANT: Małgorzata Wójcicka

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2014r. w Łomży

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 16 października 2013 r. Nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującej się J. B. prawo do emerytury w wieku obniżonym od dnia 1 sierpnia 2013 r.;**
- 2. ustala, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia.**

Sygn. akt III U 368/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w B. decyzją z 16.10.2013 r., nr (...), powołując się na regulację zawartą w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił J. B. prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach uznając, iż odwołująca nie udowodniła wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a zatem nie spełniła niezbędnego warunku do przyznania tego świadczenia. Organ rentowy uznał, iż J. B. na dzień 01.01.1999 r. udowodniła łącznie 14 lat 11 miesięcy i 24 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.

We wniesionym odwołaniu J. B. zakwestionowała sposób wyliczenia przez organ rentowy stażu pracy w warunkach szczególnych. Wskazała, iż ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wynika, iż wskazany staż pracy obejmuje okres 15 lat i 2 dni (k. 3).

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, przedstawiając argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazano, iż staż pracy odwołującej w warunkach szczególnych został pomniejszony o czas przebywania na zasiłku chorobowym (k. 6).

Sąd Okręgowy w Łomży na skutek rozpoznania odwołania J. B. od ww. decyzji ZUS, wyrokiem z 5.12.2013 r. w sprawie sygn. III U 860/13, oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca nie legitymuje się wymaganym okresem zatrudnienia co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych uprawniającym do przyznania jej prawa do emerytury w wieku obniżonym. Sąd Okręgowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył czasu niewykonywania przez odwołującą pracy przypadającej po dniu 14.11.1991 r., za który uzyskała świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, tj. okresu 8 dni. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni na dzień 1.01.1999 r. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 24 dni (k. 25, 28-30).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła J. B. (k. 34-35).

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 17.06.2014 r. w sprawie III AUa 72/14 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łomży pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej (k. 48).

Sąd Apelacyjny rozważając, czy od okresu pracy wnioskodawczyni w szczególnych warunkach należało odliczyć okresy niewykonywania pracy, za które wnioskodawczyni otrzymała po dniu 14 listopada 1991 roku wynagrodzenie bądź świadczenie z ubezpieczenia społecznego z tytułu choroby i macierzyństwa - doszedł do odmiennego wniosku niż Sąd Okręgowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji wydając zaskarżony wyrok dokonał błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 oraz art. 32 ust. 1a ustawy opierając się w tym względzie na wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2010 r. (I UK 180/10 LEX nr 785647). Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok pominął to, iż przyjęta przez niego wykładnia nie utrzymała się i stopniowo odszedł od niej również Sąd Najwyższy, który stoi aktualnie na gruncie odmiennego rozumienia zmian art. 32 obowiązujących od dnia 1 lipca 2004r. Jak wyjaśnił Sąd II instancji aktualnie Sąd Najwyższy przyjmuje, że osiągnięcie do 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej) wyłącza „ponowne” ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego (według innego stanu prawnego). Oznacza to, że wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1988 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (ust. 1 pkt 1) oraz okresy składkowe i nieskładkowe (ust. 1 pkt 2) ustala się według stanu prawnego, który obowiązywał do dnia wejścia w życie tej ustawy, a nie według stanu prawnego obowiązującego w innej (wcześniejszej) dacie ustania spornego okresu zatrudnienia lub w (późniejszej) dacie złożenia wniosku o tę emeryturę (por. w tym zakresie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260, wyrok SN z dnia 18 maja 2012 r., III UK 99/11, LEX nr 1227193; wyroku SN z dnia 13 lipca 2011 r. I UK 12/11 LEX 989126; postanowienie SN z dnia 9 marca 2012 r. I UK 367/11 Lex nr 1215125; wyrok SN 6 lutego 2014 r. II UK 284/13 niepubl). Dlatego Sąd Apelacyjny przyjął, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości co do tego, czy rzeczywiście wnioskodawczyni na stanowiskach wskazanych w świadectwie wykonywała pracę w szczególnych warunkach. Zdaniem Sądu Apelacyjnego szczególnie wnikliwego potraktowania wymaga pierwsze ze stanowisk zajmowanych przez wnioskodawczynię. Sąd Apelacyjny wskazał, że wedle świadectwa wnioskodawczyni pracę rozpoczynała, (zakładając, że świadectwo wskazuje kolejne zajmowane stanowiska) na stanowisku „brakarz przeglądacz - przyuczenie”. Koniecznym jest zatem, zdaniem Sądu Apelacyjnego, kompleksowe wyjaśnienie tego na czym faktycznie polegała praca wnioskodawczyni, w szczególności na czym polegało owe przyuczenie, pod kątem świadczenia pracy w szczególnych warunkach. Czyniąc ustalenia w tym zakresie koniecznym

stanie się zażądanie akt osobowych wnioskodawczynie, których jak się zdaje tylko pewna skopiowana część znajduje się w aktach kapitałowych. Jak wskazał Sąd Apelacyjny całość tych akt w połączeniu z ewentualnie zgłoszonymi dowodami z źródeł osobowych będzie pomocna przy weryfikacji okresów pracy w szczególnych warunkach stwierdzanych świadectwem pracy.

Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

J. B. urodziła się (...) Odwołująca nie jest członkiem OFE. W okresie:

- 1) od 12.05.1977 r. do 14.05.1992 r. zatrudniona była w (...) Zakładach (...) na stanowisku brakarza- przeglądacza;
- 2) od 6.04.1995 r. do 31.12.1995 r. oraz od 1.02. 1996 r. do 31.07.1996 r. zatrudniona była w Szkole Podstawowej nr (...) w Ł. na stanowisku sprzątaczk;
- 3) od 26.05.1992 r. do 25.12.1993 r., od 04.01.1996 r. do 31.01.1996 r. oraz od 3.08.1996 do 2.08.1997 r. zarejestrowana była w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł. jako osoba bezrobotna;
- 4) od 1.03.1999 r. do 31.12.2000 r. odwołująca otrzymywała zasiłek z tytułu wychowania i dziecka wymagającego stałej opieki i pielęgnacji.

W dniu 22.08.2013 r. J. B. złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z 16.10.2013r. – obecnie zaskarżoną – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. B. prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach uznając, iż odwołująca nie udowodniła wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem – nie spełniła niezbędnego warunku do przyznania tego świadczenia. Organ rentowy uznał, iż J. B. na dzień 01.01.1999 r. udowodniła łącznie 20 lat 2 miesiące i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat 11 miesięcy i 24 dni stażu pracy w warunkach szczególnych. ZUS ograniczył staż pracy w warunkach szczególnych o okresy zasiłkowe, tj. 8 dni.

Powyższe okoliczności ustalono na podstawie akt ZUS.

Prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przewidziane jest w art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zawartym w rozdziale 2 działu II ustawy dotyczącym urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. Ustawa ta w obejmującym przepisy przejściowe rozdziale 2 działu X zawiera szczególną regulację przejściową dotyczącą niektórych ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed dniem 1 stycznia 1999 r. Mianowicie w art. 184 ustawy zostało przewidziane prawo do wcześniejszej emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Ponadto emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom spełniającym powyższe warunki przysługuje prawo do emerytury, ustala się zgodnie z art. 32 ust. 4 ustawy na podstawie przepisów dotychczasowych. W

rozpoznawanej sprawie wspomniane przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), dalej jako Rozporządzenie. Zgodnie z § 4 Rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W sprawie szczegółowej analizy wymagał okres zatrudnienia odwołującej w (...) Zakładach (...), gdzie pracowała od 12.05.1977 r. do 14.05.1992 r., tj. 15 lat i 2 dni. Od ustalenia bowiem, czy praca którą wykonywała wówczas odwołująca była pracą w warunkach szczególnych, oraz analizy tego, czy do tegoż stażu pracy podlega zaliczeniu okres pobierania zasiłku chorobowego po 14.11.1991 r. zależało powodzenie odwołania. Co do spełnienia przez odwołującą pozostałych przesłanek nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości. Odwołująca legitymuje się co najmniej 20-letnim łącznie okresem składkowym i nieskładkowym i 25.03.2012 r. ukończyła 55 lat.

Odnośnie analizy okresu zatrudnienia odwołującej pod kątem ustalenia, czy odwołująca wykonywała prace w warunkach szczególnych, to zgodnie ze świadectwem pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach J. B., będąc zatrudniona w (...) Zakładach (...) w okresie od dnia 12 maja 1977 roku do dnia 14 maja 1992 roku, wykonywała pracę brakarz - przeglądacz (przyuczenie), brakarz przeglądacz oraz brakarz krojczy, tj. pracę wymienioną w dziale XIV, ust. 24 poz. 1 wykazu A, stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 7 Ministra przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG z dnia 3 sierpnia 1987 roku, Nr 4, poz. 7). W tym miejscu wskazać jednak należy, iż świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Świadectwo to traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawdziwości wskazanej podstawy prawnej (por. wyrok SN z 22.06.2005 r., I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90, Pr.Pracy 2006/2/30, wyrok SN z 28.05.2013 r., I UK 632/12, Lex nr 1408147, wyrok SA w Białymstoku z 10.09.2013 r., III AUa 310/13, Lex nr 1378578). W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Stąd też dopuszczalne i możliwe jest dowodzenie warunków zatrudnienia także na podstawie zeznań świadków i przesłuchania stron (art. 473 § 1 k.p.c.).

Mając powyższe na względzie, jak również wytyczne Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o akta osobowe odwołującej oraz zeznania świadków na okoliczność charakteru pracy odwołującej w (...) Zakładach (...).

Zgodnie z pismem o przyjęciu do pracy z 5.05.1977 r. odwołująca została przyjęta do pracy w (...) Zakładach (...) na okres próbny 2 tygodni, tj. od 12.05.1977 r. do 26.05.1977 r. na stanowisku brakarz przeglądacz (przyuczenie) (k. 17 akt osobowych). W protokole z 30.06.1977 r. postanowiono zatrudnić odwołującą na stanowisku brakarz przeglądacz. W protokole znajduje się adnotacja, że 3-miesięczny okres wstępny trwa do 12.08.1977 r. (k. 16 akt osobowych). Zgodnie z pismem z 29.07.1977 r. odwołująca została przyjęta do pracy na roczny okres wstępny, tj. od 12.05.1977 r. do 12.05.1978 r. i powierzono jej obowiązki brakarz przeglądacz oraz wskazano, że do pracy należy się zgłosić 13.08.1977 r. (k. 15 akt osobowych). Angaże 1.10.1979 r., z 1.10.1980 r., 1986 r. i 1988 r. wskazują, że odwołująca pracowała na stanowisku brakarz przeglądacz (k. 16, 7, 8, 13, 14 akt osobowych). W protokole z 10.12.1984 r. postanowiono odwołującą, która pracuje na stanowisku brakarz przeglądacz zatrudnić na stanowisku brakarz krojczy (k. 10 akt osobowych). Zgodnie z angażem z 10.12.1984 r. odwołującej z dniem 1.12.1984 r. powierzono obowiązki brakarza krojczego (k. 9 akt osobowych). W piśmie z 12.08.1985 r. odwołująca wnosi o przeniesienie jej na stanowisko brakarz przeglądacz (k. 12 akt osobowych), na które została przeniesiona z dniem 1.09.1985 r. (k. 11 akt osobowych). Z 25.02.1992 r. pochodzi podanie o przesunięcie okresu wypowiedzenia, w którym wskazane jest że odwołująca pracuje

na stanowisku brakarz przeglądacz (k. 5 akt osobowych). W świadectwie pracy wskazano, iż J. B. pracowała kolejno na stanowiskach: brakarz przeglądacz – przyuczenie, brakarz przeglądacz, brakarz krojczy i brakarz przeglądacz (k. 2 akt osobowych).

Dokumenty zgromadzone w aktach osobowych odwołującej potwierdzają rodzaje stanowisk, które zostały wskazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Na ich podstawie można ustalić, że odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracowała w (...) Zakładach (...): 1) od 12.05.1977 r. do 12.08.1977 r. na stanowisku uczeń brakarz przeglądacz, 2) od 13.08.1977 r. do 30.11.1984 r. na stanowisku brakarz przeglądacz, 3) od 1.12.1984 r. do 31.08.1985 r. na stanowisku brakarz krojczy, 4) od 1.09.1985 r. do 14.05.1992 r. na stanowisku brakarz przeglądacz.

Odnośnie rodzaju czynności, które odwołująca wykonywała na ww. stanowiskach, odwołująca wyjaśniła (znacznik czasowy 00:02:05 nagranie audio-video z 18.08.2014 r.), że od samego początku pracowała na maszynach, nie było żadnego kursu ani szkoły. Nauka polegała jedynie na tym, że w sytuacji gdy czegoś się nie wiedziało podpowiadała druga pracownica co trzeba robić. Wskazała, że do jej zadań należało wylapywanie błędów na materiale i zaznaczanie nitką. Zatrzymywała wtedy maszynę i wkładała brakującą nitkę. Były trzy kolory nitki: czerwony, niebieski i biały. Takiej nitki jakiej brakowało to się uzupełniało.

Świadek Z. Ż. zeznała (znacznik czasowy 00:14:49 nagranie audio-video z 18.08.2014 r.), że pracowała w (...) Zakładach (...), najpierw na przeglądalni, potem na kroju, a potem na stanowisku brygadzysty. Zna panią B. z Zakładów (...). Jak przyszła pani B. ona pracowała na stanowisku brygadzista na dziale składalni - końcowy dział. Zeznała, że odwołująca przyszła do nich na przyuczenie zawodu, na przeglądanie. Wyjaśniła, że stawiało się nową dziewczynę przy maszynie i pokazywało się jej, że jak jest dziura w materiale, to trzeba wszyć nitkę określonego koloru. Chodziło o nitkę żółtą oznaczającą konieczność wycięcia materiału. Po godzinie, po dwóch godzinach osoba była już przyuczona do tej pracy. Tłumaczyło się gdzie nie można wkładać rąk i już ona sama robiła wszystko. Co jakiś czas się przychodziło i sprawdzało. Zeznała, że na ich dziale osoba od pierwszego dnia po przyjęciu pracowała w warunkach szczególnych, nie trzeba było kończyć żadnego kursu, ani chodzić do szkół w trakcie przyuczania.

Świadek J. U. zeznała (znacznik czasowy 00:22:00 nagranie audio-video z 18.08.2014 r.), że pracowała w Zakładach (...) od grudnia 1974 r. do 30 kwietnia 1992 r., na oddziale składalni na stanowisku specyfikatorki do 1980 r., później była dwa lata na urlopie wychowawczym, od 1982 r. na oddziale przygotowawczym tkalni, do końca. Pamięta jak do pracy przyszła pani B.. Podała, że odwołująca pracowała na stanowisku brakarz przeglądacz. Znane jej było to stanowisko pracy. Jak zeznała świadek, wydaje jej się, że tam w ogóle nie było żadnego okresu przygotowawczego, tylko takie wdrożenie do pracy bezpośrednio. Starsze pracownice mówiły tylko jaką nitką zaznaczać błędy na tkaninie. Tak też było w przypadku pani B.. Pracowała przez cały czas na tym jednym stanowisku. Ponadto świadek zeznała, że nie trzeba było kończyć żadnej szkoły ani kursu do pracy brakarza. Dużo osób było po szkole przyzakładowej.

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadków polegają na prawdzie. Świadkowie pracowali razem z odwołującą i znany był im charakter jej pracy. Ich zeznania wzajemnie się potwierdzały.

Z zeznań świadków wynika, że praca odwołującej na stanowisku brakarza przeglądacza nie miała skomplikowanego charakteru, czynności były proste i powtarzające się. Polegała ona na staniu przy maszynie, wylapywaniu braków w materiale i wszywaniu nitki o odpowiednim kolorze. Do właściwego wykonywania tych czynności, zdaniem Sądu, nie trzeba było ukończeniu szczególnego kursu, wystarczyło zaznajomienie nowego pracownika z działaniem maszyny oraz wyjaśnienie i pokazanie jakie czynności ma wykonywać. Takie przeszkolenie nie wymagało dużej ilości czasu, a pracownik mógł od razu przystąpić do pracy na właściwym stanowisku i w razie wątpliwości skorzystać z pomocy innego pracownika lub osoby nadzorującej. Dlatego Sąd przyjął, że odwołująca od początku zatrudnienia, tj. od 12.05.1977 r. faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace właściwe dla stanowiska brakarz przeglądacz. Wskazanie w dokumentacji pracowniczej, że do 12.08.1977 r. była zatrudniona w charakterze ucznia, zdaniem Sądu, przekładało się jedynie na zaszeregowanie odwołującej pod względem płacowym. Należy wskazać, że dla oceny stanowiska pracy nie ma znaczenia nazwa stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Stąd stanowisko,

że odwołująca pracując w (...) Zakładach (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała czynności brakarza przeglądacza i brakarza krojczego.

Stanowiska brakarz przeglądacz i brakarz krojczy są wymienione w przepisach resortowych, tj. w dziale XIV ust. 24 poz. 1 wykazu A stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz. MG z dnia 3 sierpnia 1987 r. Nr 4, poz. 7). Zarządzenia resortowe chociaż nie zawierają prawnie wiążącego katalogu stanowisk zatrudnienia, na których wykonywana praca winna być kwalifikowana jako wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, to jednak mogą mieć charakter pomocniczy przy właściwej identyfikacji rodzaju wykonywanej pracy do branży i stanowiska. Odwołująca wykonywała zatem prace w przemyśle lekkim przy kontroli wyrobów włókienniczych, uwzględnione w Wykazie A Dziale XIV poz. 24 – stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie). Wykonywanie tej pracy uprawnia ją zatem do uzyskania świadczenia emerytalnego w niższym wieku emerytalnym. Do oceny charakteru pracy odwołującej, czy była to praca w warunkach szczególnych zdaniem Sądu Okręgowego, nie potrzeba było wiadomości specjalnych, czyli uzupełnienia materiału dowodowego o opinię biegłego.

Sąd Okręgowy zważył również, czy do okresu pracy wnioskodawczyni w szczególnych warunkach należało odliczyć okres niewykonywania pracy, za które wnioskodawczyni otrzymała po 14.11.1991 r. wynagrodzenie bądź świadczenie z ubezpieczenia społecznego z tytułu choroby i macierzyństwa. Organ rentowy odliczając od wymaganego 15 –letniego stażu pracy w warunkach szczególnych 8 dni pobierania zasiłku kierował się regulacją zawartą w art. 32 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z tym przepisem – dodanym od 1.07.2004 r. przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przepis ten nie ma jednak zastosowania do stanów powstałych przed jego wejściem w życie. Warto na tym miejscu zacytować pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 (OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260), w myśl którego osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2004 r. Sąd Najwyższy zauważył, że sytuacja osób wymienionych w art. 184 ustawy, opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. Uwzględnienie ochrony praw w trakcie nabywania jest zaś aprobowane w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także Trybunału Konstytucyjnego. Zdaniem Sądu Najwyższego, ochrona ekspektatywy może wynikać z jej istoty, lecz może także zyskiwać wzmocnienie w prawie. Funkcję takiego wzmocnienia spełnił art. 184 ustawy emerytalno-rentowej wobec pozostających w toku stosunków nabywania prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach przed dniem 1 stycznia 1999 r. W przepisie tym ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymywania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa nie mogła wygasnąć wskutek nowej regulacji ustalania stażu pracy w szczególnych warunkach. Powyższa wykładania art. 32 ust. 1 a w zw. z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach wynika z utrwalonej judykatury Sądu Najwyższego (vide wyroki z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260, z dnia 18 maja 2012 r., III UK 99/11, LEX nr 1227193, z dnia 13 lipca 2011 r. I UK 12/11 LEX 989126; z dnia 6 lutego 2014 r. II UK 284/13 niepubl., postanowienie SN z dnia 9 marca 2012 r. I UK 367/11 Lex nr 1215125).

Sąd Okręgowy podziela powyższą wykładnię, która to wykładania nadto w niniejszej sprawie jest dla Sądu Okręgowego wiążąca (art. 386 § 6 k.p.c.). Skoro wnioskodawczyni osiągnęła co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych

do 1.01.1999 r., to okres pobierania zasiłku, co do zasady nie podlega wyłączeniu z okresu pracy w szczególnych warunkach. W tym stanie rzeczy nie było potrzeby badania, czy wnioskodawczyni faktycznie takowy zasiłek pobierała.

Reasumując materiał dowodowy zebrany w sprawie potwierdza, iż odwołująca wykonywała prace w szczególnych warunkach od 12.05.1977 r. do 14.05.1999 r., co daje 15 lat i 2 dni pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Odwołująca wykazała zatem w tym postępowaniu, że legitymuje się ponad 15-letnim stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Powyższe oznacza, iż odwołująca spełnia warunki do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

Jednocześnie Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego określonej w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na fakt, że do wydania prawidłowego wyroku w przedmiotowej sprawie niezbędne było przeprowadzenie przez Sąd pogłębionego postępowania dowodowego w celu ustalenia kwestionowanych okoliczności.